

Waarom deze toelichting?

Deze toelichting hoort bij het formulier 'Aanvraag ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet'. In deze toelichting leest u hoe u het formulier invult, welke bijlagen u moet meesturen en hoe u het activiteitenplan moet opstellen.

Stel eerst het activiteitenplan op!

Om uw aanvraag te kunnen beoordelen is een activiteitenplan nodig. Dit uitgebreide plan stuurt u in tweevoud mee met het formulier. Wij raden u aan om eerst het activiteitenplan op te stellen voordat u het aanvraagformulier invult. Zonder activiteitenplan kunt u het formulier niet invullen.

Inhoud van deze toelichting

- 1 Algemeen
- 2 Toelichting bij de vragen
- 3 Toelichting bij Activiteitenplan (verplichte bijlage)
- 4 Toelichting bij Checklist bijlagen
- 5 Toelichting bij de kosten
- 6 Vaak voorkomende belangen
- 7 Tabellen met beschermde soorten bij ontheffing ruimtelijke ingrepen

1 Algemeen

U wilt bepaalde werkzaamheden of activiteiten uitvoeren, maar deze kunnen nadelige gevolgen hebben voor beschermde dier- en plantensoorten. Daarmee overtreedt u de Flora- en faunawet. Onder bepaalde voorwaarden kunt u een ontheffing of vrijstelling krijgen van de verboden in deze wet.

Dit formulier gebruikt u voor het verkrijgen van een ontheffing zoals staat in artikel 75, derde lid, van de Flora- en faunawet. U moet zelf nagaan of voor uw activiteiten of voor de betrokken dier- of plantensoort een vrijstelling geldt, of dat u een ontheffing nodig heeft. Kijk daarvoor op www.minlnv.nederlandsesoorten.nl.

Dienst Regelingen of provincie?

Verder moet u zelf vaststellen voor welk belang u de ontheffing aanvraagt. Het belang bepaalt of u bij Dienst Regelingen of bij de provincie een aanvraag moet indienen. Een overzicht van vaak voorkomende belangen staat op pagina 5 en 6 van deze toelichting. Hierin ziet u of u bij Dienst Regelingen ontheffing moet aanvragen of bij de provincie. Het formulier dat voor u ligt, gebruikt u als de provincie niet bevoegd is (zie artikel 68 en 75 Flora- en faunawet). Voorbeelden zijn:

- Gedeputeerde Staten kan geen ontheffing verlenen omdat zij niet bevoegd is voor één of meerdere aangevraagde belangen.

Wilt u meer informatie?

Kijk op www.minlnv.nl/loket. Of bel met Het LNV-Loket: 0800 – 22 333 22 (op werkdagen van 8.30 tot 16.30 uur). Meer informatie over soorten(bescherming) kunt u vinden op: www.minlnv.nl/loket, www.natuurloket.nl, www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.minlnv.nederlandsesoorten.nl.

- Gedeputeerde Staten kan geen ontheffing verlenen omdat de activiteiten de grenzen van de provincie overstijgen.

Zwaar beschermde soorten

Als u ontheffing aanvraagt, kunnen er soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn betrokken zijn. Deze soorten zijn het zwaarst beschermd. Uw belang moet in dat geval genoemd worden in de Habitatrichtlijn. Ook alle vogelsoorten zijn zwaar beschermd. Uw belang moet genoemd worden in de Vogelrichtlijn. Een overzicht van de belangen genoemd in de Habitat- of Vogelrichtlijn staat op pagina 5 en 6 van deze toelichting.

Let op! Voor het aanvragen van een ontheffing voor het houden van beschermde diersoorten ('bezitsontheffing') heeft u een ander formulier nodig, namelijk het formulier 'Bezitsontheffing voor particuliere houders van dieren die tot een beschermde in- of uitheemse soort behoren'.

Vraagt u ontheffing voor een ruimtelijke ingreep?

Lees voor meer informatie over ruimtelijke ingrepen de brochure 'Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!'. Deze brochure is bedoeld voor iedereen die buiten aan het werk gaat op plaatsen waar zich mogelijk beschermde planten of dieren bevinden. In deze brochure vindt u informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes. De brochure vindt u op www.minlnv.nl/loket. Lees deze brochure voordat u uw aanvraag indient.

Maak altijd een kopie

Maak altijd een kopie van uw aanvraag en de bijlagen voordat u de stukken opstuurt naar Dienst Regelingen. U heeft deze nodig als u correcties of ontbrekende informatie wilt doorgeven.

2 Toelichting bij de vragen

Bij vraag 1

Vul de naam in van een natuurlijk persoon of, als u namens een bedrijf of organisatie aanvraagt, de naam van een natuurlijk persoon die tekenbevoegd is.

Bij vraag 5

Bepaal voor welke werkzaamheden of activiteiten u een ontheffing aanvraagt. U vult alleen de vragen in bij de activiteiten waarvoor u ontheffing wilt. U kunt niet voor meerdere soorten activiteiten tegelijk ontheffing aanvragen. Gebruik voor elke soort apart een formulier.

Ruimtelijke ingrepen

Onder ruimtelijke ingrepen verstaan wij het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. U heeft een ontheffing nodig op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet (derde lid, vijfde lid en zesde lid, onderdeel c) als er beschermde soorten leven op de plek waar u werkzaamheden wilt uitvoeren.

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de soorten ingedeeld in drie tabellen. Deze staan achterin deze toelichting. Als op uw locatie alleen soorten leven uit de vrijstellinglijst in tabel 1, dan hoeft u geen ontheffing aan te vragen. In tabel 1 vindt u de lichtst beschermde soorten en in tabel 3 de zwaarst beschermde soorten. In tabel 2 vindt u de overige soorten. Deze indeling geldt alleen voor ruimtelijke ingrepen. Naast de soorten in tabel 3 zijn ook alle vogels zwaar beschermd.

Beheer en schadebestrijding, gebruik verboden vangmiddelen, opvang wilde dieren of ringplicht gefokte dieren

Het gaat hier om het uitvoeren van diverse activiteiten die een schadelijk effect hebben op beschermde soorten. Daarbij gaat het om activiteiten bij beheer en schadebestrijding, het gebruik van verboden vangmiddelen, de opvang van wilde dieren of het houden van gefokte vogels zonder een pootring (dit zijn vogels die gefokt worden voor de productie). U heeft dan ontheffing nodig op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet (derde lid, vijfde lid en zesde lid, onderdeel c).

Onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie

Bij onderzoek, onderwijs, repopulatie en herintroductie is het soms noodzakelijk om verboden uit de Flora- en faunawet te overtreden. Of uw activiteiten hebben een schadelijk effect op beschermde soorten. U heeft dan een ontheffing nodig op grond van artikel 75 (derde lid, vijfde lid en zesde lid, onderdeel a).

Biologische bestrijding van ziekten, plagen en onkruiden

Biologische bestrijding kan een schadelijk effect hebben op beschermde soorten. U heeft een ontheffing nodig op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet (derde lid) omdat u door uw activiteiten de verbodsbepaling in artikel 14 (het uitzetten van dieren en eieren van dieren in de vrije natuur) van de Flora- en faunawet overtreedt.

Nieuwe biologische bestrijders

Voor biologische bestrijders die niet eerder in Nederland zijn uitgezet is een afzonderlijke regeling gemaakt. Nieuwe biologische bestrijders die worden geïmporteerd voor onderzoek en productontwikkeling, hoeft u niet aan te melden. Op voorwaarde dat u deze niet in de vrije natuur of in kassen uitzet. Zodra deze nieuwe biologische bestrijders ook in de praktijk worden uitgezet, moet u daarvoor ontheffing aanvragen.

Bij vraag 6

Belangen kunnen elkaar overlappen. Kruis alle belangen aan die van toepassing zijn op uw activiteiten. Voorbeeld: een ruimtelijk inrichtingsproject kan een dwingende reden van openbaar belang omvatten.

Bescherming van flora en fauna

Voorbeeld: de aanleg van een ecoduct.

Veiligheid van het luchtverkeer

Voorbeeld: de aanleg van een landingsbaan.

Volksgezondheid of openbare veiligheid

Voorbeelden: de beveiliging tegen overstromingen of wateroverlast.

Dwingende reden van groot openbaar belang

Voorbeelden: aanleg van rijksweg, aanleg van een grensoverschrijdend bedrijventerrein.

Bestendig beheer en onderhoud in de land- en bosbouw

Voorbeelden: maaien van grasland, oogsten van landbouwgewas, uitdunning van bossen.

Bestendig gebruik

Voorbeelden: gebruik van een golfterrein of militair oefenterrein, jaarlijkse tuinbeurs in de maand mei.

Ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

Voorbeelden: een natuurontwikkelingsproject, aanleg van een weg, stadswijk of bedrijvenpark, bouw of verbouwing van een gebouw, het verdubbelen van een wateronttrekking.

Bij vraag 7

De tabel bij vraag 7 biedt ruimte voor het invullen van een beperkt aantal soorten. Als u voor meer soorten ontheffing wilt, maak dan een kopie van de tabel.

Bij vraag 8

Bescherming van flora en fauna

Voorbeeld: het verplaatsen van een nest dat op een gevaarlijke plek ligt voor het dier.

Veiligheid van het luchtverkeer

Voorbeeld: het opzettelijk verontrusten van vogels bij een vliegveld.

Volksgezondheid of openbare veiligheid

Voorbeelden: het voorkomen van vervuiling van drinkwater of voedingsmiddelen door uitwerpselen van dieren, het verplaatsen van een ooievaarsnest boven een spoorweg, het bestrijden van konijnen in dijken.

Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren

Voorbeeld: het voorkomen van ernstige schade aan daken door kraaien en kauwen binnen de bebouwde kom.

Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren van een beschermde inheemse diersoort

Voorbeeld: het bestrijden van vogelpoep door een kraaien- of kauwenplaag.

Bij vraag 11

Onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie, en ook de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten

Voorbeelden: het bezit en vervoer van dode vogels, zoogdieren, amfibieën, reptielen en vissen die behoren tot de beschermde diersoorten (waaronder ook skeletten of delen van dieren), het tentoonstellen van preparaten van dieren, het vangen van soorten om DNA af te nemen voor wetenschappelijk onderzoek, het uitzetten van otters in een natuurgebied.

Bij vraag 17

Per aanvraag voor biologische bestrijders kunt u slechts voor één diersoort ontheffing aanvragen. Bij de soort gaat het niet alleen om bestrijders, maar ook om andere organismen die als nuttig worden beschouwd, zoals ondersteunende begeleidende organismen.

3 Toelichting bij Activiteitenplan (verplichte bijlage)

Om uw aanvraag te beoordelen hebben wij een activiteitenplan nodig. In het plan beschrijft u het doel van uw aanvraag en geeft u een uitgebreide onderbouwing. De onderdelen in het schema op het formulier zijn verplicht. Daarom moet u aangeven op welke bladzijde en in welke paragraaf wij het onderwerp kunnen terugvinden in uw plan. Welke inhoud elk onderdeel moet hebben leest u hieronder.

Vraagt u ontheffing aan voor het inzetten van biologische bestrijders?

Dan gelden er afwijkende eisen. Vraag bij Het LNV-Loket welke onderdelen uw activiteitenplan moet bevatten.

Vraagt u ontheffing aan voor een ruimtelijke ingreep?

Dan bevat uw activiteitenplan extra onderdelen.

Verplichte onderdelen

A Adres, postcode, gemeente en provincie van de locatie(s) waar de activiteiten worden uitgevoerd

Als een adres ontbreekt, volstaat een kadastrale aanduiding.

B Omschrijving activiteiten en werkzaamheden

Geef in detail aan welke activiteiten en werkzaamheden gaan plaatsvinden. Geef ook de intensiteit weer. U moet alle activiteiten en werkzaamheden beschrijven.

C Ingetekende topografische kaart

Vraagt u ontheffing aan voor ruimtelijke ingrepen óf voor beheer en schadebestrijding? Voeg een duidelijke topografische kaart bij en geef de locatie van uw activiteiten aan. Gebruik afhankelijk van de omvang van uw project een schaal van

1:1.000 tot 1:25.000. Geef de Amersfoortse coördinaten of kilometerhokken aan. Als er verschillende locaties zijn, vermeldt u deze afzonderlijk. Geef ook aan wat de reikwijdte is van uw activiteiten. Bemaling van een bouwplaats kan bijvoorbeeld tot ver in de omtrek een waterstanddaling tot gevolg hebben.

D Manier waarop u de activiteiten wilt uitvoeren

Denk bijvoorbeeld aan het type materieel en het instrumentarium dat u gebruikt. Beschrijf ook hoe u invulling geeft aan de zorgplicht.

E Doel en belang van uw activiteiten

Uit uw omschrijving van het doel van uw project moet ook het wettelijk belang van uw activiteiten zijn af te leiden. Meerdere belangen zijn mogelijk. Welk wettelijk belang is voor u relevant en kunt u dit onderbouwen?

F Planning en onderbouwing van activiteiten

Geef een planning van uw activiteiten. Onderbouw waarom u de activiteiten in die periode wilt uitvoeren. De periode waarin u de werkzaamheden uitvoert, kan bepalend zijn of u een verbodsbepaling overtreedt. Geef ook aan in welke volgorde u de werkzaamheden uitvoert (fasering). Maak een zo realistisch mogelijke inschatting van de benodigde tijd per activiteit. Houd rekening met eventuele vertragingen door weersomstandigheden, met wettelijke termijnen van vergunning- en subsidieverlening en met andere vergelijkbare situaties.

G Deskundige die betrokken is bij uw activiteiten en zijn/haar kwalificaties

Geef naam, functie, kwalificaties en ervaring van de deskundige die bij uw project is betrokken:

- Vraagt u ontheffing aan voor een ruimtelijke ingreep? Vermeld de deskundige die door u gevraagd is te adviseren of te begeleiden bij het opstellen van de aanvraag of de uit te voeren activiteiten.
- Vraagt u ontheffing aan voor onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie óf voor beheer en schadebestrijding? Vermeld de (rechts-)persoon die verantwoordelijk is voor de uit te voeren activiteiten.

Ecologische kennis

Voor het omgaan met beschermde soorten is vaak zeer specialistische ecologische kennis vereist. Het kan dan verstandig zijn om een deskundige in te schakelen. Let hierbij op de kwalificaties van de deskundige. De deskundige moet aantoonbare ervaring hebben met de situatie en kennis hebben van de soortspecifieke ecologie. U blijft wel zelf verantwoordelijk voor de aanvraag. Doet uw adviseur aanbevelingen? Geef dan in uw aanvraag expliciet aan of u deze aanbevelingen overneemt.

H Korte termijn effecten op de beschermde soort(en)

Geef de effecten aan op de individuele exemplaren van de beschermde soort tijdens de uitvoering van uw werkzaamheden. Voor de individuele exemplaren van de beschermde soort moet u aangegeven welk verbod u overtreedt, op welke locatie(s) en door welke werkzaamheden. Of u een verbodsbepaling overtreedt is afhankelijk van de soort, de

activiteit, de locatie, de manier van werken en het tijdstip van uitvoeren. Met deze beschrijving onderbouwt u uw aanvraag voor welke verbodsbepalingen Dienst Regelingen u ontheffing moet verlenen.

I Lange termijn effecten op de instandhouding van de soort(en)

Geef op populatieniveau aan wat de gevolgen zijn van uw activiteiten voor de gunstige staat van instandhouding van de soort (in een gebied). Maak per beschermde soort waarvoor u ontheffing aanvraagt aannemelijk of uw activiteiten een blijvend negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de soort. Beschrijf de effecten tijdens de uitvoering en de gevolgen na afloop van uw activiteiten.

J Verantwoording van uw effectstudie

U maakt een effectstudie naar de gevolgen voor de relevante beschermde soorten. Beschrijf hoe u de gegevens heeft verzameld. Uw effectstudie is actueel, wetenschappelijk verantwoord (verifieerbaar, zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende onderbouwd) en uitgevoerd door een deskundige. Het bevat de juiste methodiek voor de soort, in het juiste seizoen. Uw inventarisatie geldt voor de gebieden die beïnvloed worden door uw activiteiten. En u houdt rekening met cumulatieve effecten van andere activiteiten in hetzelfde gebied. Maak onderscheid tussen tijdelijke en permanente effecten. De effectstudie heeft voldoende detailniveau.

K Overheidsinstantie die al toestemming heeft verleend voor uw activiteiten vanuit andere wet- en regelgeving

Onderdeel J is niet verplicht. Vul in voor zover van toepassing. Bijvoorbeeld: bij een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen kan een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet nodig zijn.

Verplichte onderdelen bij ruimtelijke ingrepen

L Beschrijving huidige situatie van het gebied

Geef een korte schets van het gebied waar u aan het werk gaat. Wat voor soort gebied is het? Waar wordt de grond voor gebruikt? Welke activiteiten vinden er nu al plaats?

M Positie van de uitvoeringslocatie ten opzichte van natuurgebieden

Geef aan of de locatie in of nabij een Beschermd Natuurmonument, een Wetland of een Natura 2000-gebied ligt. U moet zelf beoordelen of u een vergunning nodig heeft vanwege de Natuurbeschermingswet.

N Verspreiding van beschermde soorten op en nabij de uitvoeringslocatie

Beschrijf de aanwezigheid van alle relevante beschermde soorten met, zover van toepassing, hun vaste rust- en verblijfplaatsen of groeiplaatsen. Uit de verspreidingsinformatie blijkt wat de functie is van het gebied voor de aanwezige populatie en voor de soort in het algemeen. Uit de gegevens blijkt verder of uw activiteiten (blijvend) negatief effect hebben op een gunstige staat van instandhouding van de soort en/of de aanwezige populatie.

O Verantwoording verspreidingsinformatie

Beschrijf hoe u de verspreidingsinformatie van de beschermde

soorten heeft verzameld. Uw methode is actueel en verifieerbaar. De gegevens zijn verzameld door een voldoende deskundig persoon. De informatie is gedetailleerd en is verzameld met de juiste methodiek voor de soort, in het juiste seizoen. Uw inventarisatie geldt voor de gebieden die beïnvloed worden door uw activiteiten.

P Maatregelen om schade aan de soort te voorkomen of te beperken

Voorbeelden van mitigerende maatregelen: het wegvangen en verplaatsen van individuele exemplaren naar een geschikt gebied in de directe omgeving of het gefaseerd uitvoeren van uw werkzaamheden. Let op dat u met uw maatregelen niet een andere verbodsbepaling overtreedt.

Q Maatregelen om onvermijdelijke schade aan de soort te herstellen

Voorbeelden van compenserende maatregelen: het aanleggen van een nieuwe poel of de kwaliteitsverbetering van een bestaande poel. Let op dat u met uw maatregelen niet een andere verbodsbepaling overtreedt.

R Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen

Realiseer uw compenserende en mitigerende maatregelen tijdig. De gunstige instandhouding van de soort moet namelijk continu zijn gewaarborgd.

S Beschrijving alternatieven en reden waarom u die alternatieven niet gebruikt

Beschrijf de alternatieven (zoals andere locaties of werkwijzen), die misschien geen of minder effect hebben op de soorten waarvoor u een ontheffing aanvraagt. En de reden waarom u geen gebruik maakt van deze alternatieven. De afweging van alternatieven moet toegespitst zijn op de Flora- en faunawet. Een milieueffectrapportage is over het algemeen inhoudelijk onvoldoende. Betrek de doelstelling van uw project bij de onderbouwing van uw keuzes.

T Beschrijving zorgvuldig handelen

Voorafgaand aan en tijdens het uitvoeren van de activiteit moet u in redelijkheid alles doen of juist laten om schade aan beschermde soorten te voorkomen. Beschrijf en onderbouw de maatregelen die u neemt om te garanderen dat u zorgvuldig handelt. Zorgvuldig handelen gaat verder dan de zorgplicht: u moet proactief optreden om alle mogelijke schade aan de soort(en) te voorkomen.

U Omschrijving dwingende redenen van groot openbaar belang

Onderbouw de dwingende redenen. Het belang "dwingende redenen van groot openbaar belang" heeft betrekking op activiteiten die van algemeen, breed maatschappelijk belang zijn. U moet dit in de beschrijving duidelijk maken. Uw activiteiten mogen niet enkel ten goede komen aan een particulier, aan enkelen of een beperkte regio. Daarnaast moet het openbare belang 'van groter gewicht' zijn. In de meeste gevallen is dat alleen het geval bij een lange termijn belang.

4 Toelichting Checklist bijlagen

Legitimatiebewijs, kopie uittreksel Kamer van Koophandel, kopie statuten

Functionarissen van overheidsinstellingen, zoals gemeenten en provincies, hoeven geen geldig legitimatiebewijs en uittreksel van de Kamer van Koophandel of een kopie van de statuten bij te voegen. Voor overige organisaties geldt deze uitzondering niet.

Vraag tijdig aan

Wacht met het starten van de activiteiten totdat u van Dienst Regelingen een beslissing heeft ontvangen. Vraag tijdig aan. Uit de praktijk is gebleken dat het voorkomt, dat een ingediende aanvraag onvolledig is of soms onjuiste informatie bevat. Controleer daarom of u het aanvraagformulier volledig heeft ingevuld.

5 Toelichting bij de kosten

In de 'Regeling tarieven Flora- en faunawet' is bepaald dat een ontheffing niet wordt verstrekt voordat u de kosten heeft betaald. Dienst Regelingen biedt u hiervoor twee mogelijkheden: een automatische incasso of een factuur. Wij brengen u geen kosten in rekening als wij uw aanvraag niet in behandeling nemen of afwijzen.

De kosten staan in de Regeling tarieven Flora- en faunawet. Voor de afgifte en wijziging van een ontheffing zoals beschreven in artikel 75, derde lid, betaalt u het volgende bedrag:

- € 60 als de ontheffing maximaal één jaar geldt
- € 100 als de ontheffing langer dan één jaar geldt

De ontheffing voor ruimtelijke ingrepen vormt een uitzondering. U betaalt € 300 als u ontheffing krijgt voor de belangen e, h, i of j. Zie artikel 2, tweede lid, van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

6 Vaak voorkomende belangen

Tabel Vaak voorkomende belangen voor ontheffing

Belang voor ontheffing	Vindplaats wet- of regelgeving	Ontheffing aanvragen bij provincie	Ontheffing aanvragen bij Dienst Regelingen	Opgenomen in Habitatrichtlijn	Opgenomen in Vogelrichtlijn
Onderzoek en onderwijs, reproductie en herintroductie, alsmede de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van kunstmatige vermeerdering van planten	Artikel 75, lid 6 Flora- en faunawet	Nee	Ja	Ja	Ja
Uitvoering van werkzaamheden voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Artikel 2, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten	Nee	Ja	Nee	Nee
Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten	Artikel 2, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten	Nee	Ja	Ja	Nee
<i>Veiligheid</i>					
Veiligheid van het luchtverkeer	Artikel 68, lid 1, Flora- en faunawet	Ja	Ja*	Nee	Ja
Volksgesondheid of openbare veiligheid	Artikel 68, lid 1, Flora- en faunawet	Ja	Ja*	Ja	Ja
<i>Bestendig gebruik, beheer en onderhoud</i>					
Uitvoering van werkzaamheden voor bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en in de bosbouw	Artikel 2, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten	Nee	Ja	Nee	Nee
Bestendig gebruik	Artikel 2, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten	Nee	Ja	Nee	Nee

<i>Flora en fauna</i>					
Bescherming van Flora en fauna	Artikel 2, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten	Nee	Ja	Ja	Ja
Voorkomen van schade aan flora en fauna		Artikel 68, lid 1, Flora- en faunawet	Ja	Nee	
<i>Overlast of voorkomen van schade</i>					
Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort	Artikel 2, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten	Nee	Ja	Nee	Nee
Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom, anders dan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren	Artikel 2, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten	Nee	Ja	Ja	Ja
Voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en water	Artikel 68, lid 1, Flora- en faunawet	Ja	Nee		
Voorkomen en bestrijden van schade of belangrijke overlast veroorzaakt door steenmarters aan gebouwen of zich daarin of daarbij bevindende roerende zaken	Artikel 4, Besluit beheer en schadebestrijding dieren	Ja	Nee		
Voorkomen en bestrijden van schade veroorzaakt door vossen aan niet bedrijfsmatig gehouden vee	Artikel 4, Besluit beheer en schadebestrijding dieren	Ja	Nee		
Voorkomen en bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren, behorende tot de diersoorten edelhert, ree, damhert of wild zwijn	Artikel 4, Besluit beheer en schadebestrijding dieren	Ja	Nee		
Voorkomen en bestrijden van schade veroorzaakt door konijnen of vossen op sportvelden of industrieterreinen	Artikel 4, Besluit beheer en schadebestrijding dieren	Ja	Nee		
Reguleren van de populatieomvang van dieren, behorende tot de diersoorten edelhert, ree, damhert of wild zwijn, met dien verstande dat vanwege dit belang slechts ontheffing kan worden verleend indien de aanleiding is gelegen in de schadehistorie ter plaatse en van het omringende gebied of de maximale populatieomvang in relatie tot de draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden	Artikel 4, Besluit beheer en schadebestrijding dieren	Ja	Nee		
Voorkomen en bestrijden van schade veroorzaakt door dieren behorende tot een beschermde inheemse zoogdiersoort op begraafplaatsen	Artikel 4, Besluit beheer en schadebestrijding dieren	Ja**	Nee**		

*alleen als provincie niet bevoegd is

**per 1 juli 2009

7 Tabellen met beschermde soorten

De tabellen 1, 2 en 3 zijn alleen relevant als u een ontheffing aanvraagt voor een ruimtelijke ingreep.

Tabel 1

Algemene soorten	
Vaatplanten	
aardaker	Lathyrus tuberosus
akkerklokje	Campanula rapunculoides
brede wespenorchis	Epipactis helleborine
breed klokje	Campanula latifolia
dotterbloem*	Caltha palustris
gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum
grasklokje	Campanula rotundifolia
grote kaardenbol	Dipsacus fullonum
kleine maagdenpalm	Vinca minor
knikkende vogelmelk	Ornithogalum nutans
koningsvaren	Osmunda regalis
slanke sleutelbloem	Primula elatior
zwanebloem	Butomus umbellatus
Zoogdieren	
aardmuis	Microtus agrestis
bosmuis	Apodemus sylvaticus
dwergmuis	Micromys minutus
bunzing	Mustela putorius
dwerfspitsmuis	Sorex minutus
gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
egel	Erinaceus europaeus
haas	Lepus europeus
hermelijn	Mustela erminea
huisspitsmuis	Crocidura russula
konijn	Oryctolagus cuniculus
mol	Talpa europea
ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
ree	Capreolus capreolus
rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
tweekleurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
veldmuis	Microtus arvalis
vos	Vulpes vulpes
wezel	Mustela nivalis
woelrat	Arvicola terrestris
Reptielen en amfibieën	
bastaardkikker	Rana esculenta
bruine kikker	Rana temporaria
gewone pad	Bufo bufo
kleine watersalamander	Triturus vulgaris
meerkikker	Rana ridibunda
Mieren	
behaarde rode bosmier	Formica rufa
kale rode bosmier	Formica polyctena
stronkmier	Formica truncorum
zwartrugbosmier	Formica pratensis
Slakken	
wijngaardslak	Helix pomatia
*met uitzondering van de spindotterbloem (Tabel 2 soort)	

Tabel 2

Overige soorten, niet zijnde algemene soorten, soorten van bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn en soorten van bijlage I van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten

Zoogdieren	
damhert	Dama dama
edelhert	Cervus elaphus
eekhoorn	Sciurus vulgaris
grijze zeehond	Halichoerus grypus
grote bosmuis	Apodemus flavicollis
steenmarter	Martes foina
wild zwijn	Sus scrofa
Reptielen en amfibieën	
alpenwatersalamander	Triturus alpestris
levendbarende hagedis	Zootoca vivipara
Dagvlinders	
moerasparelmoervlinder	Euphydryas aurinia
vals heideblauwtje	Lycaeides idas
Vissen	
bermpje	Noemacheilus barbatulus
kleine modderkruiper	Cobitis taenia
meerval	Silurus glanis
rivierdonderpad	Cottus gobio
Vaatplanten	
aangebrande orchis	Orchis ustulata
aapjesorchis	Orchis simia
beenbreek	Narthecium ossifragum
bergklokje	Campanula rhomboidalis
bergnachtorchis	Platanthera chlorantha
bijenorchis	Ophrys apifera
blaasvaren	Cystopteris fragilis
blauwe zeedistel	Eryngium maritimum
bleek bosvogeltje	Cephalanthera damasonium
bokkenorchis	Himantoglossum hircinum
brede orchis	Dactylorhiza majalis majalis
bruinrode wespenorchis	Epipactis atrorubens
daslook	Allium ursinum
dennenorchis	Goodyera repens
duitse gentiaan	Gentianella germanica
franjegentiaan	Gentianella ciliata
geelgroene wespenorchis	Epipactis muelleri
gele helmbloem	Pseudofumaria lutea
gevlekte orchis	Dactylorhiza maculata
groene nachtorchis	Coeloglossum viride
groensteel	Asplenium viride
grote keverorchis	Listera ovata
grote muggenorchis	Gymnadenia conopsea
gulden sleutelbloem	Primula veris
harlekijn	Orchis morio
herfstschroeforchis	Spiranthes spiralis
hondskruid	Anacamptis pyramidalis
honingorchis	Herminium monorchis
jeneverbes	Juniperus communis
klein glaskruid	Parietaria judaica
kleine keverorchis	Listera cordata
kleine zonnedauw	Drosera intermedia
klokjesgentiaan	Gentiana pneumonanthe
kluwenklokje	Campanula glomerata
koraalwortel	Corallorhiza trifida
kruisbladgentiaan	Gentiana cruciata

lange ereprijs	Veronica longifolia
lange zonnedaauw	Drosera anglica
mannetjesorchis	Orchis mascula
maretak	Viscum album
moeraswespenorchis	Epipactis palustris
muurbloem	Erysimum cheiri
parnassia	Parnassia palustris
pijlscheefkelk	Arabis hirsuta sagittata
poppenorchis	Aceras anthropophorum
prachtklokje	Campanula persicifolia
purperorchis	Orchis purpurea
rapunzelklokje	Campanula rapunculus
rechte driehoeksvaren	Gymnocarpium robertianum
rietorchis	Dactylorhiza majalis praetermissa
ronde zonnedaauw	Drosera rotundifolia
rood bosvogeltje	Cephalanthera rubra
ruig klokje	Campanula trachelium
schubvaren	Ceterach officinarum
slanke gentiaan	Gentianella amarella
soldaatje	Orchis militaris
spaanse ruit	Cirsium dissectum
spindotterbloem	Caltha palustris araneosa
steenanker	Dionthus deltoides
steenbreekvaren	Asplenium trichomanes
stengelloze sleutelbloem	Primula vulgaris
stengelomvattend havikskruid	Hieracium amplexicaule
stijf hardgras	Catapodium rigidum
tongvaren	Asplenium scolopendrium
valkruid	Arnica montana
veenmosorchis	Hammarbya paludosa
veldgentiaan	Gentianella campestris
veldsalie	Salvia pratensis
vleeskleurige orchis	Dactylorhiza incarnata
vliegenorchis	Ophrys insectifera
vogelnestje	Neottia nidus-avis
voorjaarsadonis	Adonis vernalis
wantsenorchis	Orchis coriophora
waterdrieblad	Menyanthes trifoliata
weideklokje	Campanula patula
welriekende nachtorchis	Plantanthera bifolia
wilde gagel	Myrica gale
wilde herfsttijloos	Colchicum autumnale
wilde kievitsbloem	Fritillaria meleagris
wilde marjolein	Origanum vulgare
wit bosvogeltje	Cephalanthera longifolia
witte muggenorchis	Pseudorchis albida
zinkviooltje	Viola lutea calaminaria
zomerklokje	Leucjum aestivum
zwartsteel	Asplenium adiantum-nigrum

Kevers

vliegend hert	Lucanus cervus

Kreeftachtigen

rivierkreeft	Astacus astacus

Tabel 3

Soorten van bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten en soorten opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn

Bijlage 1 Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten

Zoogdieren

das	<i>Meles meles</i>
boomarter	<i>Martes martes</i>
eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>

Reptielen en amfibieën

adder	<i>Vipera berus</i>
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
ringslang	<i>Natrix natrix</i>
vinpootsalamander	<i>Triturus helveticus</i>
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>

Vissen

beekprik	<i>Lampetra planeri</i>
bittervoorn	<i>Rhodeus cericeus</i>
eirits	<i>Phoxinus phoxinus</i>
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>

Dagvlinders

bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>
dwergblauwtje	<i>Cupido minimus</i>
dwergdikkopje	<i>Thymelicus acteon</i>
groot geaderd witje	<i>Aporia crataegi</i>
grote ijsvogelvlinder	<i>Limenitis populi</i>
heideblauwtje	<i>Plebejus argus</i>
iepepage	<i>Strymonidia w-album</i>
kalkgraslanddikkopje	<i>Spialia sertorius</i>
keizersmantel	<i>Argynnis paphia</i>
klaverblauwtje	<i>Cyaniris semiargus</i>
purperstreepparelmoervlinder	<i>Brenthis ino</i>
rode vuurvlinder	<i>Palaeochrysophanus hippothoe</i>
rouwmantel	<i>Nymphalis antiopa</i>
tweekleurig hooibeestje	<i>Coenonympha arcania</i>
veenbesparelmoervlinder	<i>Bolaria aquilonais</i>
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>
veldparelmoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>
woudparelmoervlinder	<i>Melitaea diomina</i>
zilervlek	<i>Clossiana euphrosyne</i>

Vaatplanten

groot zee gras	<i>Zostera marina</i>

Bijlage IV EU-Habitatrichtlijn

Zoogdieren

baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
bechstein's vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>
bever	<i>Castor fiber</i>
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
brandt's vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>
bruinvis	<i>Phocoena phocoena</i>
euraziatische lynx	<i>Lynx lynx</i>
franjestaat	<i>Myotis nattereri</i>
gewone dolfijn	<i>Delphinus delphis</i>
gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
hamster	<i>Cricetus cricetus</i>
hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>
ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
kleine hoefijzerneus	<i>Pipistrellus hipposideros</i>
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>
nathusius' dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>
otter	<i>Lutra lutra</i>
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
wilde kat	<i>Felis silvestris</i>
witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>

Reptielen en amfibieën

boomkikker	<i>Hyla arborea</i>
geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata</i>
gladde slang	<i>Coronella austriacus</i>
heikikker	<i>Rana arvalis</i>
kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>
muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>
poelkikker	<i>Rana lessonae</i>
rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>
vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>
zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>

Dagvlinders

donker pimpernelblauwtje	<i>Maculinea naustithous</i>
grote vuurvliinder	<i>Lycaena dispar</i>
pimpernelblauwtje	<i>Maculinea telefus</i>
tijmblauwtje	<i>Maculinea arion</i>
zilverstreephooibeestje	<i>Coenonympha hero</i>

Libellen	
bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>
gaffelibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
noordse winterjuffer	<i>Sympecma paedisca</i>
oostelijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
rivierombout	<i>Stylurus flavipes</i>
sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>
Vissen	
houting	<i>Conegonus oxyrrhynchus</i>
steur	<i>Acipenser sturio</i>
Vaatplanten	
drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>
groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
kruiwend moerasscherm	<i>Apium repens</i>
zomerschroeforchis	<i>Spiranthes aestivalis</i>
Kevers	
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
heldenbok	<i>Cerambyx cerdo</i>
juchtleerkever	<i>Osmoderma eremita</i>
Weekdieren	
bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>
platte schijfhoren	<i>Anisus vorticulus</i>